

LANDSLAGET FOR LOKALHISTORIE

Kulturdepartementet

Trondheim, 20.09.2020

Innspill fra Landslaget for lokalhistorie til høring av ny pengespillov

Landslaget vil takke for muligheten til å komme med innspill – vår uttalelse vil utelukkende gå på de frivillige historielagenes forhold til lotterivirksomhet.

Landslaget for lokalhistorie er fellesorganisasjonen for 401 historielag. Organisasjonen ble stiftet i 1920 og arbeider med bedre kår for historielagene, utgir publikasjoner og legger til rette for frivillig lokalhistorisk arbeid.

Vi setter stor pris på at departementet har sett de utfordringene som møtes av frivillige aktører når det søkes om lotteriverdighet. Vi har eksempler på medlemslag som har søkt om lotteriverdighet, men som blir satt i kategorien «hobby- eller fritidsforeninger for voksne» eller at de bedriver virksomhet som regnes som offentlig oppgave. Dette oppleves særs urettferdig. Begrepet «humanitært eller samfunnsnyttig formål»¹ er, som departementet viser til, en nærmest ubrukkelig sekkebetegnelse. Det byr også på utfordringer å vise «sosial betydning av et visst omfang». Dette har i sin tur blitt adressert i søknader fra historielag tidligere, men Lotteritilsynet avviser på bakgrunn av praksis. Her er vi særdeles glad for at departementet ser disse utfordringene, og at saksbehandlingen gjøres «i stor grad basert på fragmentariske føringer i lovarbeider og instruksjer, samt praksis som er videreført fra den gang lotterifeltet ble forvaltet lokalt av politidistriktene»² Landslaget mener det er direkte urimelig for et historielag at man enten plasseres som «hobbyorganisasjon» på den ene siden, eller at man bedriver virksomhet det offentlige skulle tatt seg av på den andre siden. Alt etter hvordan laget forsøker å vise seg verdig. Her stemmer ikke «kart og terreng» og vi tillater oss å vise til Stortingsmeldingen *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig. Den statlege frivilligheitspolitikken*, der det fremheves at de frivillige organisasjonene løser «samfunnsoppgåver med verdiar og profilar som er viktige alternativ til det offentlege og kommersielle tilbodet».³ Altså at lagene supplerer, heller enn

¹ Høringsnotatets side 96.

² Høringsnotatets side 100.

³ Meld.St.10 (2018-2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig*, side 15

LANDSLAGET FOR LOKALHISTORIE

konkurrerer med det offentlige. Det skal selvsagt sies at Lotteritilsynet forvalter etter beste skjønn, men at praksis skygger for en vurdering av ferskere dato.

Ingen historielag bedriver profesjonelt kulturminnearbeid – de er helt ut frivillige. Alt som skapes av økonomisk overskudd i laget går tilbake til driften, og gjennom dette forøker arbeidet med formidling og kunnskapsspredning. Det er forskjeller på hvor lagene får økonomisk støtte fra, jevnt over er de drevet på kontingentinntekter, men det finnes eksempler på lag som mottar kommunal eller fylkeskommunal støtte. Noen lag får i tillegg prosjektstøtte, som selvsagt er tidsavgrenset støtte. Det har forekommet avslag fra Lotteritilsynet med bakgrunn i at kulturvern- og kulturminnearbeid ikke bør finansieres av lotteriinntekter og det vises til at offentlige organer støtter typiske historielagsaktiviteter. Det tilhører sjeldenhetene at lag får offentlig støtte, men det bør heller ikke være til hinder for et historielag å få lotteriinntekter, selv om laget får slik støtte. Det finnes organisasjoner som mottar støtte og i tillegg har lotteriinntekter.

Landslaget vil berømme departementet i slutningen om å nedfelle objektive krav i loven.⁴ Det viktige for oss er at det klargjøres godt, slik at bedømmingen av en søknad om lotteriverdighet ikke avfeies med bakgrunn i gammel praksis. Her vil vi også slutte oss til departementets forslag til «krav til organisasjonene» og vi synes kravet om registrering i Frivillighetsregistret er rimelig og uproblematisk. Det samme gjelder, som departementet nevner, for ordningen med merverdigavgiftskompensasjon.

Vi vil også, avslutningsvis, fremheve viktigheten i at ordningen med meldingslotteri og lotteri uten forhåndsgodkjenning fortsetter, og slutter oss til departementets slutning om beløpsgrense på 200 000 kroner.⁵

Med vennlig hilsen,

Tor Anders Bekken Martinsen
Generalsekretær

⁴ Høringsnotatets side 102, annet avsnitt.

⁵ Høringsnotatets side 107, annet avsnitt.